

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Νεοελληνική Γλώσσα

Α΄ Γυμνασίου

Τίτλος:

«Προφορικότητα και γραμματισμός»

Συγγραφή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

Εφαρμογή: ΕΛΕΝΗ ΞΥΛΑ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ & ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι. Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμασούνα 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

Α. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Προφορικότητα και γραμματισμός

Εφαρμογή σεναρίου

Ελένη Ξυλά

Δημιουργία σεναρίου

Ελένη Ξυλά

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Γλώσσα

Τάξη

Α΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

Γυμνάσιο Ν. Επιβατών

Χρονολογία

Από 24-09-2012 έως 26-09-2012

Από 15-02-2013 έως 19-02-2013

Από 5-03-2013 έως 7-03-2013

Από 15-03-2013 έως 19-03-2013

Διδακτική/θεματική ενότητα

1^η Ενότητα: Πρώτες μέρες σ' ένα νέο σχολείο.

2^η Ενότητα: Επικοινωνία στο σχολείο.

4^η Ενότητα: Φροντίζω για τη διατροφή και την υγεία μου.

7^η Ενότητα: Ο κόσμος μέσα από την οθόνη-εικόνα

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

8 διδακτικές ώρες

Χώρος

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας, εργαστήριο πληροφορικής.

Εικονικός χώρος: [Edmodo](#).

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Έρευνες έχουν δείξει ότι ο χρόνος που καταλαμβάνει ο μαθητικός προφορικός λόγος στο σχολείο είναι ελάχιστος. Ο εκπαιδευτικός είναι το πρότυπο συμπεριφοράς προφορικού λόγου. Αυτό δεν είναι απαραίτητο να οδηγεί σε κυριαρχία του δικού του λόγου μέσα στη σχολική τάξη. Ο καλός δάσκαλος είναι εκείνος που μπορεί να ενεργοποιεί τους μαθητές στην ανάπτυξη της ομιλίας και της επικοινωνίας μαζί του, αλλά κυρίως στη μεταξύ τους επικοινωνία, με τον ίδιο να περνάει στο παρασκήνιο. Ο δάσκαλος μπορεί να δημιουργεί τη «σκαλωσιά» για τη μάθηση των παιδιών, καθώς προοδευτικά μεταβιβάζει ισχύ, γνώση και αυτονομία από τον ίδιο στους μαθητές του (Bruner 1983).

Η ανάπτυξη κοινότητας και σχέσεων επικοινωνίας μεταξύ των μαθητών είναι το ζητούμενο, παρά μια προφορική επικοινωνία ερωτοαπαντήσεων μεταξύ δασκάλου και μαθητών. Η αποτελεσματικότητα του ρόλου του σχετίζεται με τη δική του παραδειγματική χρήση της γλώσσας, την οργάνωση και τον σχεδιασμό της συζήτησης, με τον σεβασμό στη γλώσσα των μαθητών και την αναγνώριση από τους μαθητές της αξίας της συζήτησης. Ο μαθητής, για να εκφραστεί, πρέπει να νιώσει ότι το σχολείο τον καλεί σε μια κοινότητα μάθησης μέσα από ποικίλες επικοινωνιακές περιστάσεις. Για να λειτουργήσει ένας δάσκαλος μια τάξη, στην οποία υπάρχει ποικιλία δραστηριοτήτων ομιλίας και ακρόασης, που συνδέονται με διαφορετικά είδη

λόγων, καλό είναι να δεχτεί ότι υπάρχουν διαφορετικά είδη προσέγγισης της γνώσης, διαφορετικά είδη διδασκαλίας και διαφορετικοί τρόποι μάθησης. Κρίθηκε σκόπιμο μέρος του σεναρίου να υλοποιηθεί στο εργαστήριο πληροφορικής του σχολείου, για τα παρεχόμενα μέσα του (σύνδεση με δίκτυο, περισσότερες μονάδες υπολογιστών, βιντεοπροβολέας) και για να διευκολυνθεί η συνεργατική έρευνα των μαθητών.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Ελένη Ξυλά, Προφορικότητα και Γραμματισμός, Νεοελληνική Γλώσσα Α΄ Γυμνασίου, 2013.

Το σενάριο αντλεί

-

B. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Το σενάριο ουσιαστικά αποτελείται από μικρές δραστηριότητες οι οποίες εφαρμόστηκαν στην τάξη κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς στις ενότητες που προαναφέρθηκαν, διανθίζοντας τον σχολικό χρόνο με στιγμές χαλάρωσης και ομαδικότητας. Τα παιδιά ένιωθαν ότι ξέφευγαν από το ασφυκτικό σχολικό πρόγραμμα, μιλούσαν, γελούσαν, έπαιζαν ρόλους, προσχεδίαζαν τον προφορικό τους λόγο αποφεύγοντας κλισέ και στερεότυπες νόρμες.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Ο προφορικός λόγος είναι το μέσο διαμόρφωσης των ανθρώπινων σχέσεων και της κοινότητας. Είναι ο κατεξοχήν λόγος της διατύπωσης και διαπραγμάτευσης γνώμων, καθώς και της έκφρασης και ανταλλαγής συναισθημάτων, που αποτελούν το θεμέλιο κάθε επικοινωνιακής πράξης. Προηγείται έναντι του γραπτού, από φυλογενετική άποψη, εφόσον σε όλες τις γλωσσικές κοινότητες ο προφορικός λόγος είναι προγενέστερος του γραπτού, από οντογενετική άποψη, εφόσον το άτομο πρώτα μαθαίνει να μιλάει και κατόπιν να γράφει, από λειτουργική άποψη, εφόσον όλες οι λειτουργικές διαδικασίες της καθημερινότητας –ακόμη και στις εγγράμματες κοινωνίες– επιτελούνται μέσω του προφορικού λόγου, και από δομική άποψη, καθώς η ανάπτυξη της γραφής βασίζεται στα φωνολογικά στοιχεία του προφορικού λόγου (Πολίτης 2008). Πρόκειται για λόγο ακουστικό, μη μόνιμο, ρευστό, ρυθμικό, υποκειμενικό, ταυτοχρονικό, συμμετοχικό, κοινοτικό (Chandler 2009· Ong 1997). Μπορούμε να προσθέσουμε ακόμη ότι ο γραπτός λόγος αντιγράφεται (copy-paste), ενώ ο προφορικός είναι πιστοποιημένα αυθεντικός. Όπως σημειώνει και ο Ong, «η σκέψη φωλιάζει στην ομιλία» (Ong 1997:138).

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Τα περισσότερα από τα θέματα που πραγματευόμαστε σήμερα στο σχολείο δεν είναι άγνωστα στους μαθητές, τη στιγμή που υπάρχει πληθώρα πληροφοριών που προσφέρεται μέσω της τηλεόρασης και του διαδικτύου και των διάφορων εντύπων που μπαίνουν μέσα στο σπίτι. Το σημαντικό ήταν –προσπαθήσαμε τουλάχιστον– με το σενάριο αυτό να μπορεί ο σημερινός μαθητής και αυριανός πολίτης να διαχειρίζεται αποτελεσματικά αυτές τις πληροφορίες και να υπονιάζεται για το τι συμβαίνει γύρω του και τι υπάρχει πίσω από τα φαινόμενα.

- Το σχολικό περιβάλλον μπόρεσε με τους περιορισμούς και τις αδυναμίες του να εισαγάγει τους μαθητές σε μια ποικιλία ειδών λόγου, άρα κοινωνικών δράσεων.

- Αξιοποιήθηκαν διάφορες πηγές, φωτογραφίες, κόμικς, προφορικές συνομιλίες, ταινίες, τραγούδια, σελίδες από το διαδίκτυο.
- Η τάση αυτή στηρίχθηκε στην παιδαγωγική των πολυγραμματισμών, σύμφωνα με την οποία το γλωσσικό υλικό μπορεί να προέρχεται από μια μεγάλη ποικιλία πηγών, οι οποίες με τη σειρά τους επιδρούν στη γλώσσα και τη μεταβάλλουν ανάλογα με τις συνθήκες και ανάγκες που εμφανίζονται, προκαλώντας τη δυναμική και εξελικτική μορφή του φαινομένου της γλώσσας.
- Η διάσταση της επεξεργασίας του λόγου στο πλαίσιο της άσκησης στη γλωσσική χρήση υπήρξε ιδιαίτερα σημαντική, καθώς αντιπαρατέθηκε τόσο με την παλαιότερη στάση ποινικοποίησης των λαθών και ενοχοποίησης των μαθητών όσο και με τη νεότερη στάση ανοχής των λαθών.
- Η διαχείριση, επεξεργασία του προφορικού (μαγνητοφωνημένου) λόγου ανατέθηκε σε μαθητές που έφεραν σε πέρας δύσκολες αποστολές.
- Με τον τρόπο αυτόν οι μαθητές μπόρεσαν να προσεγγίσουν τον λόγο τους και από τη σκοπιά του ακροατή.

Γνώσεις για τη γλώσσα

Η δεξιότητα της παραγωγής προφορικού λόγου στηρίχθηκε στην εκφορά μιας ακολουθίας λέξεων, που παρατάσσονται σύμφωνα με τους συντακτικούς, σημασιολογικούς και πραγματολογικούς κανόνες μιας γλώσσας. Χαρακτηρίστηκε από συνεχή ροή (όχι σημαντικά διακοπτόμενο λόγο) που ρυθμίστηκε από τους συνομιλητές και από συγκεκριμένο επιτονισμό με τον οποίο ο ομιλητής που έπαιρνε κάθε φορά τον λόγο εξέφραζε θέσεις, στάσεις, συναισθήματα αλλά και νοηματοδοτούσε με διαφορετικό τρόπο τις εκφερόμενες προτάσεις. Στη διαδικασία συμμετείχαν ένας ή περισσότεροι ομιλητές που όφειλαν:

- να κατανοήσουν το μήνυμα,

- να καταλάβουν πότε και πώς, ανάλογα με την επικοινωνιακή περίσταση, μπορούν να ζητήσουν τον λόγο και ταυτόχρονα να δώσουν τον λόγο στους συνομιλητές τους.

Για την παραγωγή προφορικού λόγου απαιτήθηκαν:

- αισθησιοκινητικές δεξιότητες: αντίληψη, ανάκληση και άρθρωση με τη σωστή σειρά των δομών της γλώσσας,
- εκφραστικοί μηχανισμοί (expressive devices): οι φυσικοί ομιλητές άλλαζαν τον επιτονισμό ανάλογα με το νόημα που ήθελαν να μεταδώσουν αλλά και συμπλήρωναν τα εκφωνήματά τους με εξωγλωσσικά στοιχεία (χειρονομίες, εκφράσεις προσώπου).

Γραμματισμοί

Γλωσσικός - Κλασικός γραμματισμός

Με τον προφορικό λόγο το παιδί μπόρεσε να:

- συζητήσει για επίκαιρα θέματα,
- οργανώσει δραστηριότητες παραγωγής λόγου,
- διενεργήσει έρευνες για θέματα που απασχολούν το άμεσο περιβάλλον του και την κοινωνία,
- φέρει σε πέρας συνεντεύξεις με συνομηλίκους τους και μεγαλύτερους.

Νέοι γραμματισμοί

Για την επεξεργασία του προφορικού λόγου των μαθητών απαραίτητη ήταν η χρήση του μαγνητόφωνου μέσα στην τάξη. Οι μαθητές μπόρεσαν ακούγοντας τις μαγνητοφωνημένες προφορικές τους εκφράσεις:

- να εντοπίσουν τα λάθη τους (ατυχείς εκφράσεις, συντακτικά λάθη, το ύφος του λόγου τους κλπ.),
- να επαναπροσδιορίσουν τον προφορικό τους λόγο και
- να προσπαθήσουν να τον διορθώσουν.

Βέβαια η χρήση του μαγνητοφώνου και της κάμερας έγινε με μεγάλη προσοχή, πολύ διακριτικά. Εξήγησα τους λόγους χρήσης και παρατήρησα ότι τα παιδιά ήταν ιδιαίτερα δεκτικά και έτοιμα να «πρωταγωνιστήσουν» στις αποστολές τους.

Κριτικός γραμματισμός

Για τη διεκπεραίωση των δραστηριοτήτων αυτών προέκυψε εκ των πραγμάτων η ανάγκη για τους μαθητές είτε να εκφραστούν προφορικά χρησιμοποιώντας –και έτσι εμποδώνοντας– το κατάλληλο λεξιλόγιο και τα κατάλληλα εκφραστικά μέσα είτε να ανατρέξουν σε ποικίλα κείμενα. Με τον τρόπο αυτόν οι μαθητές συνειδητοποίησαν ότι η φρασεολογία, το λεξιλόγιο, το ύφος αλλά και η δομή προσδιορίζονται από τους παράγοντες που συνιστούν μια συγκεκριμένη κατάσταση επικοινωνίας στην οποία ο λόγος αυτός εντάσσεται, και όχι από κάποιο κανονιστικό γλωσσικό πρότυπο. Οι δραστηριότητες δεν προσεγγίστηκαν ως γνωστικά αντικείμενα, αλλά ως ερεθίσματα για γνήσια γλωσσική έκφραση.

Ο βασικότερος στόχος της διδασκαλίας ήταν η κατάκτηση του απαραίτητου γλωσσικού γραμματισμού, του συνόλου δηλαδή των δεξιοτήτων που είναι απαραίτητες, για να βοηθηθούν οι μαθητές αφενός να διαχειρίζονται απρόσκοπτα τη σχολική τους πορεία μέσω του σχολικού λόγου και αφετέρου στο μέλλον να διαχειρίζονται με άνεση και κριτικά, ως ενεργοί πολίτες, την κοινωνική κατά βάση ζωή τους, τις σχέσεις τους με τους άλλους και την επιβίωσή τους μέσω του λόγου, προφορικού και γραπτού.

Διδακτικές πρακτικές

Παρουσιάστηκε στα παιδιά το σκεπτικό της νέας διδακτικής πρότασης. Τα παιδιά έφεραν σε πέρας ένα πλήθος από δραστηριότητες με τη χρήση κυρίως του προφορικού λόγου. Ως δημοσιογράφοι πήραν συνεντεύξεις από άτομα του οικείου περιβάλλοντός τους. Άκουσαν τραγούδια και δημιούργησαν νέους στίχους. Εξέφρασαν τις απόψεις και τον προβληματισμό τους σε θέματα γενικού ενδιαφέροντος και οργάνωσαν μια συζήτηση με βάση τις αρχές του Διαλόγου.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στην πρώτη δραστηριότητα προετοίμασαν τις ερωτήσεις της συνέντευξης. Σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου κατέγραψαν έναν πρόχειρο αριθμό ερωτήσεων που χρησιμοποίησαν στη συνέντευξη και μετά ακολούθησε η απομαγνητοφώνηση και η παρουσίαση στην ολομέλεια των τελικών συμπερασμάτων η οποία αναρτήθηκε στο Edmodo με αρκετή χρονική απόσταση από το παραγόμενο έργο. Αρκετός χρόνος δαπανήθηκε στην εκμάθηση του προγράμματος επεξεργασίας κειμένου. Κοινή διαπίστωση όμως είναι ότι τα παιδιά μαθαίνουν πολύ γρήγορα.

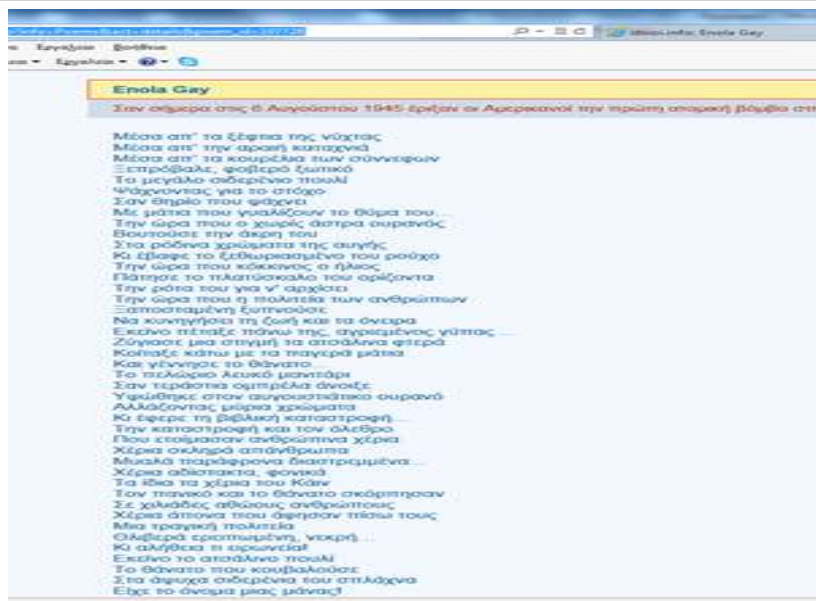
Στη δεύτερη δραστηριότητα κλήθηκαν να ακούσουν ένα τραγούδι, να χαρούν τη μουσική. Ρωτήθηκαν αν τους άρεσε, αν είναι χαρούμενο ή όχι το θέμα του, αν τους θυμίζει κάτι. Η παγίδα βρισκόταν στην επιλογή του τραγουδιού. Το «Enola Gay» γενικά άρεσε στα παιδιά και μάλιστα κάποια σηκώθηκαν και το χόρευαν. Το

θέμα του όμως είναι τραγικό. Για να το διαπιστώσουν, ανέτρεξαν στην ηλεκτρονική διεύθυνση: http://en.wikipedia.org/wiki/Enola_Gay.

Στη συνέχεια ανακάλυψαν τους στίχους και ζήτησαν να ανατρέξουν στο YouTube για περισσότερες μουσικές πληροφορίες. Δεν έδωσα τελικά τη φωτοτυπία με τα λόγια του τραγουδιού, γιατί απλά γρήγορα και μεθοδικά τα ανακάλυψαν μόνοι τους, δίνοντας και μια μετάφραση-απόδοση. Πρόσεξαν τη διαφορά ανάμεσα στη δική τους μετάφραση και τη μετάφραση-απόδοση του διαδικτύου και επέλεξαν να αναζητήσουν πληροφορίες για το ιστορικό γεγονός στο οποίο αναφέρεται το τραγούδι.

Υπήρχε ένα γενικό μούδιασμα για την αρχικά θετική και προβληματίστη αποδοχή τους του μουσικού ρυθμού. Στη συνέχεια συνειδητοποίησαν ότι δεν μπορεί κάποιος να χαιρείται και να χορεύει με ένα τραγούδι που φέρει τόσο πόνο, δυστυχία και προβληματισμό για την τύχη τόσων ανθρώπων. Οι λέξεις ηχούσαν διαφορετικά, απέκτησαν νόημα. Υπήρχε μια διάχυτη αμηχανία και ένας προβληματισμός για τον ρόλο του στίχου, της δύναμης των λέξεων και το σημασιολογικό βάρος που φέρουν, όταν συνδυαστούν με τα ιστορικά γεγονότα. Μετά από τη συζήτηση, έμαθαν να ψάχνουν και να εντοπίζουν πληροφορίες για τα αγαπημένα τραγούδια τα οποία γράφτηκαν στο παρελθόν. Ξανακούστηκε το τραγούδι, αλλά η δεύτερη ακρόαση έγινε στοχαστικά και χωρίς πανηγυρισμούς.

**Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

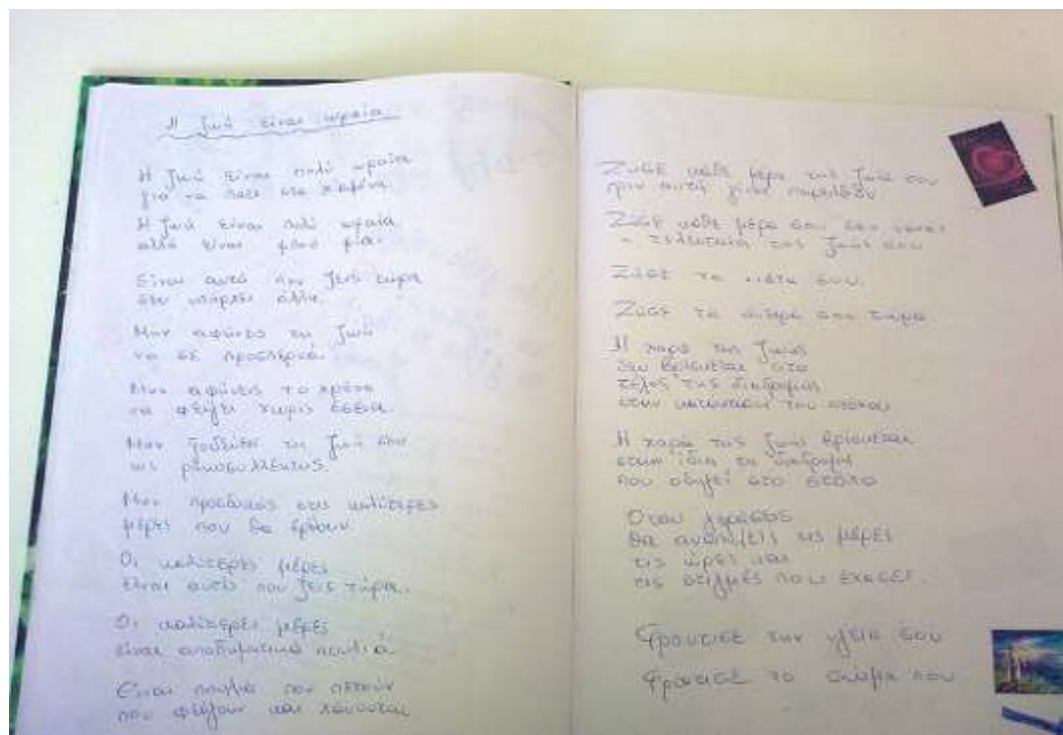
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

Προτάθηκε η διοργάνωση διαγωνισμού στιχογραφίας. Ένα παράδειγμα αρκετά στοχαστικό:

Οι λέξεις δεν τους ήταν άγνωστες, ωστόσο δεν ήταν και σίγουροι για την ακριβή ερμηνεία τους, όποτε η αποστολή τους πήρε τη μορφή αναζήτησης στο διαδίκτυο ιστοσελίδων με θέμα τη διατροφή. Το συναχθέν υλικό αναρτήθηκε σε ηλεκτρονικό πίνακα ανακοινώσεων.

**ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ**
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

**ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ**

**ΕΣΠΑ
2007-2013**
Πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

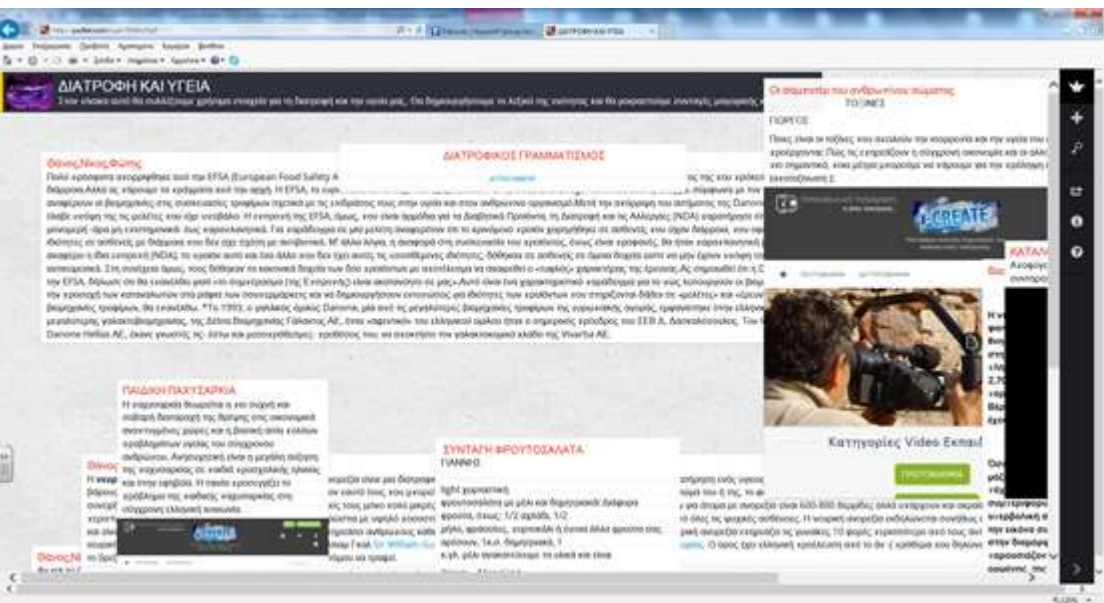
Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Η απερισκεπτική θεωρία είναι η συσχέτιση και η επίδραση των φρούτων στην οικονομία. Η απερισκεπτική θεωρία είναι η συσχέτιση και η επίδραση των φρούτων στην οικονομία. Η απερισκεπτική θεωρία είναι η συσχέτιση και η επίδραση των φρούτων στην οικονομία.

ΣΥΝΤΑΓΗ ΦΡΟΥΤΟΣΑΛΑΤΑΣ

Κατηγορίες Video Εκπαίδ.

ΔΙΑΤΡΟΦΗ ΚΑΙ ΥΓΕΙΑ
Τι να φάει κανείς για να είναι υγιής και να μην αρρωστήσει. Τι να φάει κανείς για να είναι υγιής και να μην αρρωστήσει. Τι να φάει κανείς για να είναι υγιής και να μην αρρωστήσει.

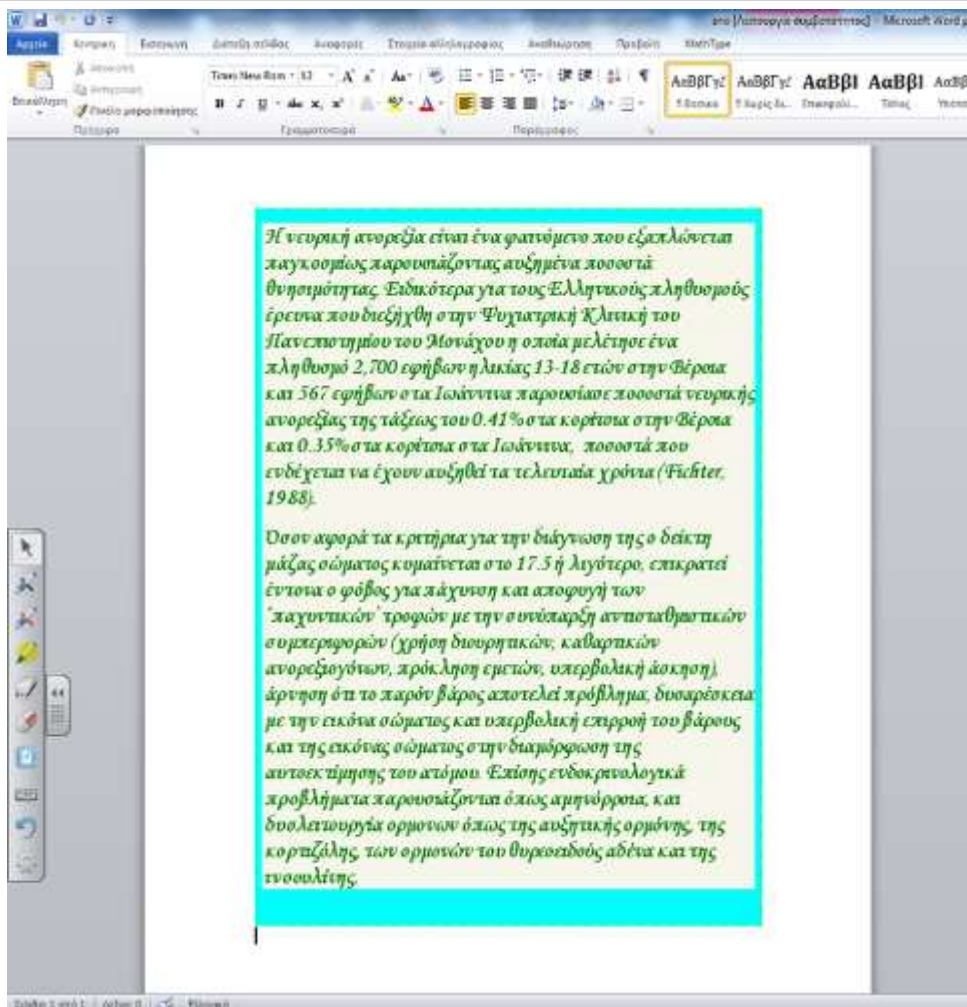
ΔΙΑΤΡΟΦΙΚΟΣ ΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ

ΦΩΝΗ/ΚΩΔ. ΦΩΝΗΣ

ΓΛΩΣΣΟΛΟΓΙΑ

ΣΥΝΤΑΓΗ ΦΡΟΥΤΟΣΑΛΑΤΑΣ

Κατηγορίες Video Εκπαίδ.

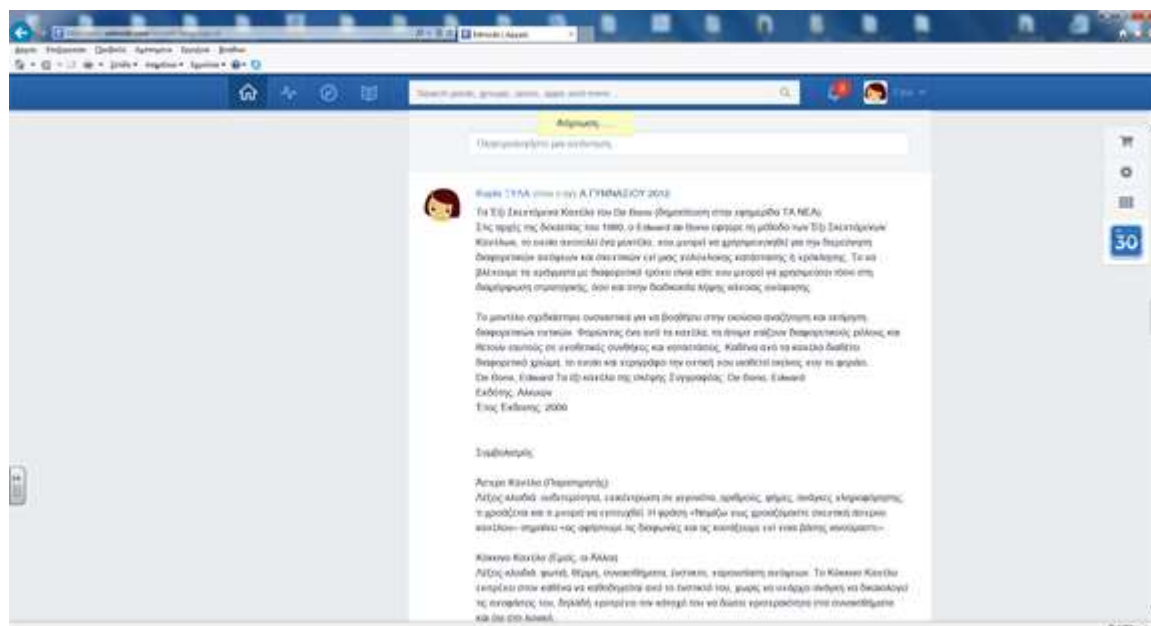

Το μεγαλύτερο σοκ όμως δημιουργήθηκε από το [σποτάκι](#) το οποίο παρακολούθησαν. Αρχικά δεν κατάλαβαν τι έβλεπαν (πώς είναι δυνατό να βλέπει το είδωλό της στον καθρέφτη η κοπέλα τόσο διαφορετικό;). Χρειάστηκε να το παρακολουθήσουν δυο και τρεις φορές μέχρι να ξεκινήσει η συζήτηση. Η κατανόηση της σημειολογίας που χρησιμοποιείται στο σποτάκι είναι ίσως μια σημαντική δεξιότητα γραμματισμού που απαιτείται από τους σύγχρονους αναγνώστες και θεατές και διαπιστωμένα κατακτάται σταδιακά.

Στην τέταρτη δραστηριότητα η τάξη χωρίστηκε σε ομάδες. Κάθε ομάδα αντιπροσώπευε ένα σκεπτόμενο καπέλο και ανέλαβε να παίξει έναν ρόλο στη συζήτηση που θα ακολουθούσε. Το κάθε καπέλο εκπροσώπησε ένα διαφορετικό τύπο σκέψης (Τα σκεπτόμενα καπέλα DeBono). Το θέμα που επιλέχθηκε ήταν η δραστηριότητα του σχολικού βιβλίου:

«Η πλαστή εικόνα του κόσμου από τα σύγχρονα ΜΜΕ και η ανατροπή της»

Το άσπρο καπέλο ήταν ουδέτερο, το κόκκινο καπέλο ζεστό σαν τη φωτιά, το μαύρο καπέλο της σύνεσης και των επιφυλάξεων, το κίτρινο καπέλο της αισιοδοξίας και της θετικής σκέψης. Το πράσινο καπέλο εξέφρασε νέες ιδέες, εναλλακτικές προτάσεις και λύσεις, το μπλε καπέλο τον έλεγχο, ρύθμισε τη συμμετοχή, έδωσε τον λόγο, σχολίασε τη διαδικασία και κατέληξε σε συμπεράσματα και αποφάσεις. Στο μικρό μέρος της συζήτησης που παρατίθεται διαφαίνεται ο αρκετά σωστός χειρισμός του λόγου σύμφωνα με τις αρχές του διαλόγου. Δεν υπήρχε άσπρο καπέλο, οπότε χρησιμοποιήθηκε κάποιο άλλο στη θέση του.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Σκοπός των προγραμμάτων σπουδών είναι να καταστήσουν τους μαθητές ικανούς να χρησιμοποιούν τη γλώσσα με τον κατάλληλο, για κάθε περίπτωση, τρόπο και να αναπτύξουν κριτική συνείδηση των χρήσεων και λειτουργιών της.

Ο μαθητής ασκείται βαθμιαία, ώστε να είναι σε θέση να:

- Θέτει σε λειτουργία μηχανισμούς ακουστικής, απαντητικής ετοιμότητας και βιωματικής συμμετοχής,
- συμμετέχει σε συζητήσεις, ακροάται, διατυπώνει ερωτήματα, απαντάει, εξηγεί και επιχειρηματολογεί με ακρίβεια και αυτοπεποίθηση,
- ελέγχει αν ο λόγος του είναι κατανοητός και αποδεκτός,
- εντοπίζει και αποφεύγει τα συνήθη φραστικά σφάλματα,
- εντοπίζει τα κύρια σημεία στον λόγο των ομιλητών, τα συγκρατεί στη μνήμη και τα αξιοποιεί κατά περίπτωση,
- συλλαμβάνει υπονοούμενα,
- αναγνωρίζει και ερμηνεύει διαθέσεις, προθέσεις, συναισθήματα, όπως αποκαλύπτονται από τα εκφραστικά μέσα, τη μορφή και την οργάνωση του περιεχομένου,
- αναγνωρίζει τις διαφορές ανάμεσα σε διαφορετικά είδη προφορικού λόγου,
- κατανοεί τις φραστικές επιλογές του ομιλητή (συντάκτη), οι οποίες καθορίζονται από την περίσταση επικοινωνίας.

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Ο προβληματισμός ο οποίος λογικά εγείρεται σε κάθε περίπτωση αξιοποίησης των ΤΠΕ στη διδασκαλία σχετίζεται με το όφελος που η επιλογή αυτή αποφέρει στη μαθησιακή διαδικασία. Η αξιοποίηση των ΤΠΕ στο παρόν σενάριο απέβλεπε στην επίτευξη τριών ευρέων στόχων: πρώτα, στην εκμετάλλευση των δυνατοτήτων των ΤΠΕ για τη δημιουργία ενός παιδαγωγικού περιβάλλοντος, στα πλαίσια του οποίου η οικοδόμηση της γνώσης να πραγματοποιείται μέσω της ενεργητικής εμπλοκής σε δραστηριότητες με νόημα για τον μαθητή, μέσω της ανακάλυψης, της διερεύνησης και της συνεργασίας. Επιπλέον, στην αξιοποίηση των ευκαιριών που οι ΤΠΕ προσφέρουν για την υιοθέτηση σύγχρονων αντιλήψεων για τη διδασκαλία της γλώσσας (επικοινωνιακή προσέγγιση). Ο τρίτος στόχος, τέλος, απέβλεπε στη

διεύρυνση του γραμματισμού των μαθητών, ώστε να ανταποκρίνονται με επιτυχία στις επικοινωνιακές ανάγκες που οι ΤΠΕ και η σύγχρονη πραγματικότητα δημιουργούν αλλά και στην υιοθέτηση κριτικής στάσης απέναντι στον ιδεολογικό και πολιτισμικό χρωματισμό των ηλεκτρονικών περιβαλλόντων.

Κείμενα

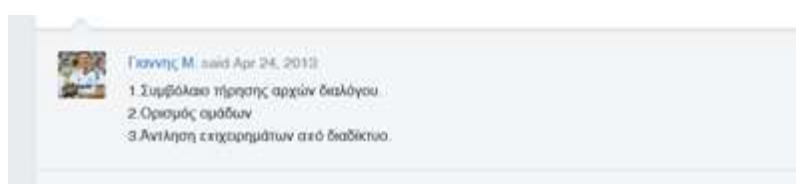
Φ.Κ. Βώρος, «[Αρετές του Λόγου και Αρχές Διαλόγου: προφορικού, γραπτού, φαντασιακού/νοητού](#)».

Αν Κίπλινγκ, «[Αν μπορείς...](#)».

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση διδασκαλίας –προετοιμασία (1 διδακτική ώρα)

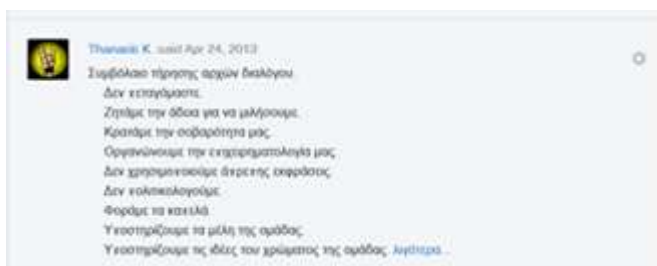
Η διδάσκουσα, χρησιμοποιώντας τη διερευνητική και ανακαλυπτική μέθοδο, επιχείρησε να δημιουργήσει κλίμα δεκτικότητας στους μαθητές, για να τους εισαγάγει στην καινούρια θεματική ενότητα για τη χρήση του προφορικού λόγου. Με καταιγισμό ιδεών παρακινούσε τους μαθητές να πουν λέξεις ή φράσεις που τους έρχονται στο μυαλό για λέξεις-κλειδιά για τον προφορικό λόγο και την επικοινωνία. Έθεσε τους όρους της επικοινωνίας και ζήτησε να αναρτηθούν στο Edmodo.

Η τάξη χωρίστηκε σε ομάδες των τριών μαθητών. Όλοι μαζί οι μαθητές της ομάδας, στην αρχή κάθε φάσης και αφού έλαβαν [τα φύλλα εργασίας](#) που τους εξηγούσαν τις δραστηριότητες, συνέταξαν ένα «σχέδιο δράσης/καθηκόντων» που θα έπρεπε να το τηρήσουν με τη μορφή πρακτικού, για να εξασφαλισθεί η συνεισφορά

όλων στην ομάδα. Για την τήρηση του παραπάνω πρακτικού ανατέθηκε από την ομάδα σε ένα μέλος να κρατάει σημειώσεις για την πορεία της διερεύνησης. Οι δραστηριότητες ήταν κοινές για όλες τις ομάδες.

Β΄ Φάση διδασκαλίας –εργασία σε ομάδες (6 διδακτικές ώρες)

Στη φάση αυτή οι μαθητές μετέβησαν στο εργαστήρι πληροφορικής, για να εργαστούν ομαδικά. Τα φύλλα εργασίας υπήρχαν σε φάκελο, που είχε φροντίσει να εγκαταστήσει η διδάσκουσα στην επιφάνεια εργασίας κάθε υπολογιστή. Κάθε ομάδα άνοιγε τον φάκελό της και έβρισκε το ίδιο φύλλο εργασίας. Τα μέλη της κατένειμαν ρόλους μεταξύ τους, επέλεγαν κάποιον συντονιστή, κάποιον ερευνητή, κάποιον που κατέγραφε τις πληροφορίες. Η διδάσκουσα έδινε διευκρινήσεις σχετικά με τα φύλλα εργασίας.

Οι μαθητές προχωρούσαν στην αναζήτηση, συλλογή, αξιολόγηση και καταγραφή του υλικού. Ρωτούσαν, όταν είχαν απορίες. Η διδάσκουσα τόνιζε ότι το τελικό αποτέλεσμα έπρεπε να είναι αποτελεσματικό γλωσσικά και επικοινωνιακά και η παρουσίασή του να γίνει με τρόπο που να προσελκύει το ενδιαφέρον και την προσοχή των συμμαθητών τους. Ταυτόχρονα τόνιζε ότι οι ηχογραφήσεις θα αναρτηθούν στο Edmodo με τα ονόματα των μελών της κάθε ομάδας.

Κατά την ομαδική εργασία η διδάσκουσα επέβλεπε, καθοδηγούσε διακριτικά και έδινε διευκρινήσεις. Επιστούσε την προσοχή στα σημεία που έπρεπε να συζητηθούν είτε για να διορθωθούν είτε για να αναζητηθούν πιο κατάλληλοι τρόποι διατύπωσης. Έγινε προσπάθεια να αξιοποιηθούν τα λάθη των μαθητών. Στόχος ήταν να ενεργοποιηθεί η γλωσσική ενημερότητα των μαθητών, ώστε να επιτευχθεί ένα

συγκεκριμένο επικοινωνιακό αποτέλεσμα. Οι μαθητές αντιλήφθηκαν ότι η παραγωγή λόγου συνιστά μια δυναμική διαδικασία που επιδέχεται τροποποιήσεις και βελτιώσεις.

Γ' Φάση διδασκαλίας –παρουσίαση των εργασιών, εξαγωγή συμπερασμάτων, αξιολόγηση (1 διδακτική ώρα)

Οι μαθητές παρακολούθησαν τις δραστηριότητες που αναρτήθηκαν στο Edmodo. Η πιο σημαντική εφαρμογή που προκύπτει κατά τη χρήση του ήταν ότι αποτελούσε μια ημερολογιακού τύπου καταγραφή συμβάντων της τάξης. Αποτυπώθηκε με φυσικό τρόπο η εικόνα μιας τάξης, το κλίμα, οι σχέσεις των παιδιών με το μάθημα, οι ανησυχίες, ακόμα και η σιγή και οι παύσεις δήλωναν εκπαιδευτικά γεγονότα που δεν τα καταγράφει καμιά μελέτη και καμιά έρευνα. Υπήρξε ένα ζωντανό κομμάτι μιας σχολικής καθημερινότητας με τις αστείες και τις χαρούμενες στιγμές, αλλά και τις δύσκολες και δυσάρεστες. Ακολουθούσε επικοινωνιακή συζήτηση και αναστοχασμός μετά από κάθε ανάρτηση, η οποία αποτελούσε και την ηλεκτρονική αποτύπωση, το ηλεκτρονικό στίγμα της ομάδας αλλά και του καθενός παιδιού ξεχωριστά. Οι μαθητές προχωρούσαν σε αυτοαξιολόγηση και συνολική αποτίμηση του τρόπου εργασίας τους.

Η αξιολόγηση των δραστηριοτήτων των μαθητών πραγματοποιήθηκε με κριτήρια που είχαν ήδη γίνει σαφή και γνωστά στους μαθητές από την αρχή της διαδικασίας. Τα κριτήρια αυτά αφορούσαν:

- την ανταπόκριση των μαθητών στους προκαθορισμένους στόχους,
- τη συνεργασία και επικοινωνία των μελών κάθε ομάδας,
- τον τρόπο αξιοποίησης των τεχνολογικών εργαλείων,
- την παραγωγή γραπτού και προφορικού λόγου.

Ο κάθε μαθητής ως άτομο και ως ομάδα είχε λογαριασμό στο Edmodo που κάθε τόσο πρόσθετε στοιχεία, εμπλούτιζε και τροποποιούσε (ανατροφοδοτική λειτουργία). Η εκπαιδευτικός, από την άλλη πλευρά, μπορούσε άμεσα και έγκαιρα να

απαντά και να σχολιάζει τις εργασίες, να παρακολουθεί την εξέλιξη του μαθητή στις γραπτές εργασίες και σε συνδυασμό με την προφορική συμμετοχή του να διαμορφώνει μια σφαιρική, συνολική εικόνα γι' αυτόν.

Σε γενικές γραμμές κατά την εφαρμογή του σεναρίου, τόσο στο εργαστήριο των Η/Υ όσο και στη βιβλιοθήκη, οι μαθητές εκδήλωσαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον και προσοχή.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Αποστολή:

Συνέντευξη (ενότητα 1)

(Προετοιμασία των ερωτήσεων σε πρόγραμμα επεξεργασίας κειμένου, απομαγνητοφώνηση, παρουσίαση: 2-3 ώρες)

Απευθυνθείτε σε άτομα του οικείου περιβάλλοντός σας διαφορετικών ηλικιών (μεγαλύτερα αδέρφια, γονείς, παππούδες, γιαγιάδες) και ζητήστε να σας αφηγηθούν τις εμπειρίες τους από το σχολείο και από την εποχή τους. Μπορείτε να πάρετε επίσης συνεντεύξεις από συνταξιούχους και εργαζόμενους εκπαιδευτικούς και να προσπαθήσετε να επισημάνετε τις διαφορές της σύγχρονης παιδαγωγικής (όπως τη βιώνετε στο σχολείο) από την παλαιότερη. Η συνέντευξη δίνει τη δυνατότητα της άμεσης επικοινωνίας. Καλό είναι να υπάρχει γραπτή προετοιμασία των ερωτήσεων.

Κατανόηση τραγουδιού – στοχευμένη ακρόαση του τραγουδιού (ενότητα 2)

2 ώρες

Δραστηριότητες πριν από την **ακρόαση του τραγουδιού**.

Συζητάμε για το θέμα του τραγουδιού, για τους ξενόγλωσσους στίχους. Αναρωτιόμαστε αν καταλαβαίνουμε πραγματικά στο νόημα που εκφράζουν και από πού θα μπορούσαμε να πάρουμε περισσότερες και έγκυρες πληροφορίες για παλαιότερα τραγούδια. Μια πρόταση είναι: http://en.wikipedia.org/wiki/Enola_Gay

Ακούμε το τραγούδι:

<http://www.youtube.com/watch?v=01SBf0tsLyI>

Διαβάζουμε τα λόγια:

Lyrics:

Enola Gay

You should have stayed at home yesterday

Ah-ha words can't describe

The feeling and the way you lied

These games you play

They're going to end in more than tears some day

Ah-ha Enola Gay

It shouldn't ever have to end this way

It's eight fifteen

And that's the time that it's always been

We got your message on the radio

Conditions normal and you're coming home

Enola Gay

Is mother proud of little boy today

Ah-ha this kiss you give

It's never going to fade away

Enola Gay

It shouldn't ever have to end this way

Ah-ha Enola Gay

It shouldn't fade in our dreams away

It's eight fifteen

And that's the time that it's always been

We got your message on the radio

Conditions normal and you're coming home

Enola Gay

Is mother proud of little boy today

Ah-ha this kiss you give

It's never ever going to fade away

Δραστηριότητες κατανόησης του τραγουδιού:

Τι εντυπώσεις μας γεννιούνται στο άκουσμα του τραγουδιού;

Πότε πιστεύουμε ότι γράφτηκε;

Τι μας θυμίζει;

Τι είδος μουσικής αντιπροσωπεύει;

Θα μπορούσαμε να το μετατρέψουμε σε βίντεο-κλιπ;

Ποιες είναι οι δικές νέες προτάσεις για απόδοση του ίδιου νοήματος;

Ας δημιουργήσουμε νέα τραγούδια με νέο στίχο.

Τεχνική της ιδεοκαταιγίδας (ενότητα 4)

1 ώρα

Παρακολουθούμε το παρακάτω βίντεο:

http://www.youtube.com/watch?v=GxrJReO_-Mc βουλιμία-ανορεξία

Σχολιάζουμε το θέμα.

Τι μας έρχεται στο μυαλό βλέποντας το παραπάνω βίντεο;

Τι βλέπει το κορίτσι στον καθρέφτη;

Γιατί;

Τι είναι η νευρική ανορεξία, παιδική παχυσαρκία, βουλιμία;

Ποια είναι τα σύγχρονα προβλήματα διατροφής;

Δημιουργούμε ένα συνεφόλεξο-αφίσα με τα σύγχρονα θέματα διατροφής.

Τα σκεπτόμενα καπέλα DeBono (ενότητα 7)

2 ώρες

Τα μέλη του μπλε καπέλου καλό είναι να διαβάσουν δυνατά τις:

ΑΡΧΕΣ ΤΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Όταν συζητούνται μεγάλα και επίμαχα θέματα και μάλιστα από πολλούς και αξιόλογους ομιλητές, είναι πιθανό τότε να δοκιμάζεται και η ευπαθής πάντα ισορροπία των αρχών του διαλόγου. Πρόσφατες εμπειρίες (από μια μεγάλη σύσκεψη) πείθουν ότι είναι φρόνιμο να συμπεριληφθούν ή να τροποποιηθούν οι αρχικές απόψεις. Μόνο που τώρα θα πάρουν τη μορφή απλής απαρίθμησης αρχών και δομή δανεισμένη από γνωστό ποίημα (του Kipling), το If (Αν...).

- Αν μπορείς να ελευθερώνεις τον εαυτό σου από προηγούμενες απόψεις, εισηγήσεις και πράξεις γύρω από κάποιο θέμα, ώστε να μένεις πάντα δεκτικός για νέες απόψεις (δείγμα πνευματικής νεότητας),

- Αν μπορείς να είσαι απαλλαγμένος από αυτάρεσκη αυτάρκεια και αυθεντισμό, ώστε να διατηρείς πάντα ανοιχτά και άγρυπνα τα μάτια της ψυχής σου (τεκμήριο εγρήγορσης πνευματικής),

- Αν μπορείς να νιώθεις σεβασμό για τη γνώμη του άλλου πριν διατυπωθεί και να την αξιολογείς ανάλογα μόνο με την ορθότητά της, όταν θα έχει διατυπωθεί (ένδειξη πνευματικής εντιμότητας),

- Αν μπορείς να σέβεσαι αυτόν που διαφωνεί μαζί σου και να τον ευγνωμονείς, γιατί προσφέρει μια γνώμη διαφορετική, ίσως πιο σωστή ή πιθανότατα συμπληρωματική προς τη δική σου (κριτήριο και δοκιμασία κοινωνικότητας και συνεργατικότητας),

- Αν έχεις τόση διάθεση να πειστείς όση ικανοποίηση νιώθεις, όταν πείθεις τους άλλους (τεκμήριο αλάθητο ψυχικής ανωτερότητας),
- Αν έχεις μόνιμο σκοπό σου τη βελτίωση των αποφάσεων όχι για την επιβολή των προσωπικών σου απόψεων (ένδειξη συλλογιστικής αντίληψης),
- Αν έχεις ετοιμότητα να τροποποιείς τη γνώμη σου για τα πράγματα, μόλις τα πράγματα σου αποκαλύψουν όψη που δεν είχες προσέξει πριν (απόδειξη επιστημονικού ήθους),
- Αν μπορείς να παραβλέπεις την προέλευση των ιδεών (από σένα, από φίλους, από εχθρούς, από μεγαλόσχημους ή ταπεινούς) και να κρίνεις μόνο τη λογική τους ευστάθεια και εφαρμοσιμότητα (τεκμήριο αμεροληψίας),
- Αν έχεις απομακρύνει από τη σκέψη σου κάθε άλλο κίνητρο (εξυπηρέτηση φίλων, ενόχληση εχθρών, όφελος προσωπικό, κολακεία των ισχυρών κ.λπ.) εκτός από την αναζήτηση της αλήθειας και την εξυπηρέτηση του κοινωνικού συνόλου (ένδειξη βιοθεωρητικής ωριμότητας),
- Αν διατηρείς ηρεμία και όταν προελαύνουν θέσεις αντίθετες προς τις δικές σου, γιατί φαίνονται στους άλλους πιο σωστές (τεκμήριο αυτοκυριαρχίας και σύνεσης),
- Αν μπορείς να αποφεύγεις το «πρέπει» ως ηθική δέσμευση για τους άλλους (και να παραθέτεις μόνο ουσιαστικά επιχειρήματα),
- Αν μπορείς να απαντάς με ευθύτητα σε ό,τι έχεις ερωτηθεί (χωρίς δολιχοδρομίες),

Τότε μπορείς κάθε φορά να γίνεσαι και να είσαι πιο σοφός, πιο χρήσιμος, πιο σεβαστός...

(αναδημοσίευση κειμένου μέσα σε ατμόσφαιρα δυσερμήνευτης απροθυμίας για πραγματικό δημόσιο -με τα σημερινά μέσα- διάλογο από τον Φ. Κ. Βώρο)

Προτείνεται π.χ. η δραστηριότητα του σχολικού βιβλίου:

«Η πλαστή εικόνα του κόσμου από τα σύγχρονα ΜΜΕ και η ανατροπή της»

ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΑ: επιλέξτε ένα γεγονός που συγκλόνισε την κοινή γνώμη και συλλέξτε:

- Υλικό (φωτογραφίες, ήχο).
- Πώς το παρουσίασαν το ραδιόφωνο και οι εφημερίδες;
- Πώς το κρίνατε εσείς (προσωπικά κείμενα);

Ζ. ΑΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Η παρούσα πρόταση θα μπορούσε να εμπλουτίσει και να εμπλουτιστεί από το [Ψηφιακό Σχολείο](#) το οποίο δίνει γόνιμες ιδέες για σκέψη και προβληματισμό. Θα μπορούσε για παράδειγμα να υπάρχει τεχνική ανατροπής ενός παραμυθικού ή πραγματικού θέματος. Η δημιουργική σκέψη των παιδιών τα βοηθά να διηγηθούν ιστορίες όπου όλα ανατρέπονται. Επίσης, θα μπορούσε να αξιοποιηθεί η τεχνική των «φανταστικών υποθέσεων», αρκεί να πούμε *τι θα γινόταν αν* (π.χ. δεν υπήρχαν Μ.Μ.Ε), διαλέγουμε τυχαία ένα υποκείμενο κι ένα κατηγορήμα. Η σύνδεσή τους μπορεί να μας δώσει την υπόθεση πάνω στην οποία θα ενεργοποιήσουμε τη σκέψη. Τα [εμπλουτισμένα ψηφιακά βιβλία της Νεοελληνικής Γλώσσας](#) μπορεί να αποτελέσουν γνήσια καινοτομία προς την κατεύθυνση των νέων τύπων γραμματισμού. Η αναπλαισίωση αυτή προϋποθέτει βέβαια κάθετη ανάγνωση του βιβλίου.

Η. ΚΡΙΤΙΚΗ

Η παρούσα πρόταση διδασκαλίας ξεκίνησε με αφετηρία την ανάγκη να τονιστεί η αξία του προφορικού λόγου. Δεν ήταν πολύ εύκολη υπόθεση, γιατί τα παιδιά αλλά και εμείς οι μεγαλύτεροι διακατεχόμαστε από έναν υπερβολικά μεγάλο ενθουσιασμό να εκφράσουμε τις απόψεις μας αυθόρμητα και αβασάνιστα. Απαιτήθηκε η συνολική θεώρηση των ενοτήτων του σχολικού εγχειριδίου ως αφορμή για νέες πιο

δημιουργικές αναγνώσεις. Καλό ήταν που ξεφύγαμε από τα ασφυκτικά όρια διεκπεραίωσης μιας ανούσιας σύλληψης της έννοιας της σχολικής ύλης. Οι δραστηριότητες που προτείνονται είναι ενδεικτικές μιας νέας φιλοσοφίας. Το ΑΠΣ προσφέρει στους εκπαιδευτικούς τη δυνατότητα να παρέμβουν δημιουργικά προσθέτοντας ή αφαιρώντας δραστηριότητες από τις ήδη υπάρχουσες στο βιβλίο, να προσαρμόσουν το γλωσσικό μάθημα στο επίπεδο και τη δυναμική των μαθητών του και φυσικά να τονώσουν τον επικοινωνιακό χαρακτήρα του μαθήματος.

Οι ασκήσεις προφορικού λόγου που προτείνονται στην παρούσα πρόταση διδασκαλίας στοχεύουν στην καλλιέργεια της ευχέρειας λόγου (fluency) στους μαθητές, δηλαδή της ικανότητάς τους να συνδυάζουν γλωσσικά στοιχεία και δομές με άνεση, χωρίς διακοπές ή δισταγμούς, με τήρηση των κανόνων και περιορισμών της γλώσσας και πάντα με γνώμονα την επιτέλεση συγκεκριμένου επικοινωνιακού στόχου. Οι δραστηριότητες αυτές είναι διαπροσωπικού (interpersonal), αλληλεπιδραστικού (interactional) ή διεκπεραιωτικού τύπου (transactional), δηλαδή έχουν τη μορφή ελεύθερης συζήτησης θεμάτων κοινού ενδιαφέροντος (free discussion), μίμησης ρόλων (role-play) κατά ομάδες μαθητών και ασκήσεων κάλυψης επικοινωνιακών χασμάτων (gap activities).

Οι προφορικές ασκήσεις ευχέρειας λόγου δεν πρέπει να ξεχνάμε ότι εγκυμονούν κινδύνους περιορισμένης συμμετοχής μαθητών λόγω συστολής ή άγνοιας του θέματος, γι' αυτό καλό είναι ο ρόλος του εκπαιδευτικού να είναι ιδιαίτερα εμπνευστικός. Ωστόσο, κατά την εφαρμογή των δραστηριοτήτων συμμετείχαν όλα τα παιδιά και τα καπέλα φορέθηκαν και από μαθητές/τριες άλλων τμημάτων.

Θ. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Bruner, J. 1983. *Child's Talk*. London: Oxford University Press.

- Chandler, D. 2009. *Μεροληψίες του Αυτιού και του Ματιού*. Ανακτήθηκε από: <http://www.mcm.aueb.gr/ment/semiotics/litoral2.html> [13/01/2013].
- De Bono, E. 2006. *Τα έξι καπέλα της σκέψης*. Αθήνα: Αλκυών.
- Ong, W.J. 1997. *Προφορικότητα και εγγραμματοσύνη: Η εκτεχνολόγηση του λόγου* (μτφρ. Κ. Χατζηκυριάκου). Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.
- Scribner, S. & M. Cole. 1981. *The Psychology of Literacy*. Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Κουτσογιάννης, Δ. & Μ. Αλεξίου. 2012. *Μελέτη για τον σχεδιασμό, την ανάπτυξη και την εφαρμογή σεναρίων και εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων για τη διδασκαλία της νεοελληνικής γλώσσας στη Δευτεροβάθμια Εκπαίδευση*. Κέντρο Ελληνικής Γλώσσας.
- Χαραλαμπίδης, Α. & Σ. Χατζησαββίδης 1997. *Η διδασκαλία της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας: Θεωρία και πρακτική εφαρμογή. Μια εναλλακτική πρόταση για τη διδασκαλία της νέας ελληνικής στην υποχρεωτική εκπαίδευση*. Θεσσαλονίκη: Κώδικας.
- Πολίτης, Π. 2008. Η προτεραιότητα του προφορικού λόγου. Ανακτήθηκε από: http://www.komvos.edu.gr/glwssa/odigos/thema_a10/main.htm [13/01/2013].
- Χατζησαββίδης, Σ. 2010. Εκπαιδευτικό υλικό και ομαδοκεντρική διδασκαλία: το παράδειγμα της «διδασκαλίας της λειτουργικής χρήσης της γλώσσας». Στα πρακτικά του Διήμερου Επιστημονικού Συμποσίου με θέμα: «Η εφαρμογή της ομαδοκεντρικής διδασκαλίας: Τάσεις και εφαρμογές». Θεσσαλονίκη: Graphica, 35-45. Ανακτήθηκε από <http://users.sch.gr/kliapis/sofronisF.pdf> [13/01/2013].